



Författningsändringar på finansmarknadsområdet med anledning av EU:s dataskyddsförordning

Sammanfattning

Utskottet ställer sig bakom regeringens förslag till lagändringar.

Propositionen innehåller förslag som syftar till att anpassa lagar på finansmarknadsområdet till EU:s nya dataskyddsförordning. Förslagen innebär framför allt att hänvisningar till personuppgiftslagen tas bort och i vissa fall ersätts av hänvisningar till dataskyddsförordningen.

Lagändringarna föreslås träda i kraft den 25 maj 2018.

Inga motioner har lämnats med anledning av propositionen.

Behandlade förslag

Proposition 2017/18:142 Författningsändringar på finansmarknadsområdet med anledning av EU:s dataskyddsförordning.

Innehållsförteckning

Utskottets förslag till riksdagsbeslut	3
Redogörelse för ärendet	4
Ärendet och dess beredning.....	4
Bakgrund	4
Utskottets överväganden.....	6
Författningsändringar på finansmarknadsområdet med anledning av EU:s dataskyddsförordning	6
<i>Bilaga 1</i>	
Förteckning över behandlade förslag	13
Propositionen	13
<i>Bilaga 2</i>	
Regeringens lagförslag	14

Utskottets förslag till riksdagsbeslut

Författningsändringar på finansmarmarknadsområdet med anledning av EU:s dataskyddsförordning

Riksdagen antar regeringens förslag till

1. lag om ändring i lagen (1991:980) om handel med finansiella instrument,
2. lag om ändring i lagen (1998:1479) om värdepapperscentraler och kon-
toföring av finansiella instrument,
3. lag om ändring i lagen (1999:889) om registrering av krigsskada på egen-
dom,
4. lag om ändring i lagen (2004:46) om värdepappersfonder,
5. lag om ändring i lagen (2004:297) om bank- och finansieringsrörelse,
6. lag om ändring i lagen (2007:528) om värdepappersmarknaden,
7. lag om ändring i lagen (2010:751) om betaltjänster,
8. lag om ändring i försäkringsrörelselagen (2010:2043),
9. lag om ändring i lagen (2016:1306) med kompletterande bestämmelser
till EU:s marknadsmissbruksförordning,
10. lag om ändring i lagen (2017:630) om åtgärder mot penningtvätt och
finansiering av terrorism,
11. lag om ändring i lagen (2017:631) om registrering av verkliga huvud-
män.

Därmed bifaller riksdagen proposition 2017/18:142 punkterna 1–11.

Stockholm den 19 april 2018

På finansutskottets vägnar

Elisabeth Svantesson

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Elisabeth Svantesson (M), Monica Green (S), Maria Plass (M), Oscar Sjöstedt (SD), Ingemar Nilsson (S), Emil Källström (C), Janine Alm Ericson (MP), Niklas Wykman (M), Marie Granlund (S), Dennis Dioukarev (SD), Mats Persson (L), Ulla Andersson (V), Jakob Forssmed (KD), Niklas Karlsson (S), Björn Wiechel (S), Adnan Dibrani (S) och Anette Åkesson (M).

Redogörelse för ärendet

Ärendet och dess beredning

Utskottet behandlar proposition 2017/18:142 Författningsändringar på finansmarknadsområdet med anledning av EU:s dataskyddsförordning. Regeringens förslag till riksdagsbeslut framgår av bilaga 1. Regeringens lagförslag redovisas i bilaga 2.

I april 2016 utfärdade Europaparlamentet och rådet förordning EU 2016/679 av den 27 april 2016 om skydd för fysiska personer med avseende på behandling av personuppgifter och om det fria flödet av sådana uppgifter och om upphävande av direktiv 95/46/EG (allmän dataskyddsförordning), här benämnd dataskyddsförordningen. Den ska tillämpas fr.o.m. den 25 maj 2018.

Lagrådet har granskat lagförslagen och lämnat dem utan erinran.

Inga motioner har väckts med anledning av propositionen.

Bakgrund

Regleringen om behandling av personuppgifter inom EU har sin grund i dataskyddsdirektivet.¹ Direktivet har genomförts i svensk rätt huvudsakligen genom personuppgiftslagen (1998:204), PUL. Denna lag är subsidiär i förhållande till andra lagar och förordningar och kompletteras av ett stort antal s.k. registerförfattningar.

Det nu gällande dataskyddsdirektivet kommer att ersättas av dataskyddsförordningen som trädde i kraft den 24 maj 2016 och som ska tillämpas fr.o.m. den 25 maj 2018.

EU-förordningar gäller utan att införlivas i svensk rätt och ska normalt inte införlivas. När det gäller den nuvarande svenska lagstiftningen innebär dataskyddsförordningen därför att PUL och den tillhörande personuppgiftsförordningen (1998:1191), samt de föreskrifter som Datainspektionen meddelat i anslutning till denna reglering, måste upphävas.

Även om dataskyddsförordningen blir direkt tillämplig både förutsätter och möjliggör den kompletterande nationella bestämmelser av olika slag. Enligt skäl 8 till förordningen får den också delvis införlivas i nationell rätt, i den utsträckning som det är nödvändigt för samstämmigheten och för att göra de nationella bestämmelserna begripliga för de personer som de tillämpas på. Nationella dataskyddsbestämmelser blir subsidiära i förhållande till förordningen och måste ha stöd i denna.

Regeringen har i sin proposition 2017/18:105 Ny dataskyddslag lämnat förslag på hur svensk rätt på ett övergripande plan ska anpassas till förordningen.

¹ Europaparlamentets och rådets direktiv 95/46/EG av den 24 oktober 1995 om skydd för enskilda personer med avseende på behandling av personuppgifter och om det fria flödet av sådana uppgifter.

I den propositionen föreslås att PUL upphävs och att en ny lag med kompletterande bestämmelser till EU:s dataskyddsförordning införs, här benämnd dataskyddslagen. Vidare föreslås i propositionen att vissa bestämmelser i offentlighets- och sekretesslagen ändras.

Dataskyddsförordningen har också föranlett ett antal propositioner med förslag som anpassar befintliga dataskyddsbestämmelser på olika områden till förordningen.

Utskottets överväganden

Författningsändringar på finansmarknadsområdet med anledning av EU:s dataskyddsförordning

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen antar regeringens lagförslag om författningsändringar på finansmarknadsområdet med anledning av EU:s dataskyddsförordning.

Propositionen

Krav på behandlingen av personuppgifter

Tillåten behandling av personuppgifter

Dataskyddsförordningen ställer krav på att behandlingen av personuppgifter ska ha en rättslig grund, dvs. antingen ske med samtycke (artikel 6.1 a) eller uppfylla vissa villkor som framgår av artikel 6.1 b–f i förordningen. Behandlingen måste också uppfylla övriga krav som framgår av förordningen, bl.a. de grundläggande principer för behandling av personuppgifter som framgår av artikel 5. Den grund för behandlingen som avses i artikel 6.1 c, att behandlingen är nödvändig för att fullgöra en rättslig förpliktelse som åvilar den personuppgiftsansvarige, och 6.1 e, att behandlingen är nödvändig för att utföra en uppgift av allmänt intresse eller som ett led i den personuppgiftsansvariges myndighetsutövning, ska enligt förordningen fastställas i enlighet med unionsrätten eller en medlemsstats nationella rätt som den personuppgiftsansvarige omfattas av.

I proposition 2017/18:105 Ny dataskyddslag har regeringen gjort bedömningen att detta krav inte innebär ett krav på att själva behandlingen av personuppgifter måste regleras. Det är den rättsliga förpliktelsen, uppgiften av allmänt intresse eller myndighetsutövningen som ska ha stöd i rättsordningen. En rättslig grund är enligt regeringen fastställd i enlighet med svensk rätt om den följer av författning eller beslut som meddelats i enlighet med regeringsformens bestämmelser. Som en följd av den svenska arbetsmarknadsmodellen kan en rättslig grund även följa av kollektivavtal (prop. 2017/18:105 s. 48 f.).

På finansmarknadsområdet finns ett antal lagar och förordningar som ålägger myndigheter eller privata aktörer uppgifter som kräver behandling av personuppgifter. Sådana uppgifter är enligt regeringen regelmässigt av allmänt intresse och utgör i vart fall rättsliga förpliktelser. För myndigheternas del innefattar de också myndighetsutövning. Regeringen framhåller att uppgifterna är fastställda i den nationella rätten och att de hittills ansetts

proportionerliga i förhållande till den enskildes intresse av skydd för den personliga integriteten. Behandling av personuppgifter som är nödvändig till följd av lagar på finansmarknadsområdet kan enligt regeringen ske med stöd av dataskyddsförordningen, och det finns därför inte något behov av lagändringar i detta avseende.

Datainspektionen framför som sin uppfattning att det inte räcker med att konstatera att grunden för behandlingen är fastställd i nationell rätt utan att redovisa vilken rättslig grund som avses eller beskriva hur den är fastställd. Datainspektionen efterfrågar ett tydligt utpekande av de rättsliga grunderna och en analys som visar att lagstiftningen är proportionerlig mot det legitima mål som eftersträvas. Regeringen bedömer, utifrån behovet av de uppgifter och förpliktelser som bestämmelserna berör, att bestämmelserna är proportionerliga. Kravet på att lagstiftning ska vara proportionerlig i förhållande till det legitima mål som eftersträvas följer av Europakonventionen, som inkorporerats i svensk rätt. Varje personuppgiftsansvarig kan därför enligt regeringen utgå från att svensk rätt uppfyller detta krav.

Känsliga personuppgifter

Dataskyddsförordningen innehåller ett generellt förbud mot behandling av känsliga personuppgifter. Det finns undantag från detta förbud som bedöms tillämpliga på finansmarknadsområdet. I proposition 2017/18:105 har regeringen också föreslagit att det i den nya dataskyddslagen ska anges vissa generella undantag från förbudet att behandla känsliga personuppgifter. Det föreslås bl.a. att myndigheter ska få behandla känsliga personuppgifter om uppgifterna har lämnats in till myndigheten och behandlingen krävs enligt lag (prop. 2017/18:105 s. 80 f.).

Lagen (2017:630) om åtgärder mot penningtvätt och finansiering av terrorism (penningtvättslagen) hänvisar i dag till PUL. Bestämmelserna om behandling av personuppgifter i penningtvättslagen är enligt regeringens bedömning förenliga med dataskyddsförordningen. Hänvisningen till PUL ska ersättas med en hänvisning till dataskyddsförordningen.

Datainspektionen anför att det kan ifrågasättas om förslaget till undantag i penningtvättslagen kan anses avse ett viktigt allmänt intresse, stå i proportion till det eftersträlvade syftet, vara förenligt med det väsentliga innehållet i rätten till dataskydd och innehålla lämpliga och särskilda åtgärder för att säkerställa den registrerades rättigheter och intressen, särskilt som det enligt Datainspektionen inte finns någon tydlig begränsning för vad de som lyder under penningtvättslagen kan behandla för att kunna bedöma risker för penningtvätt och terrorism inom ramen för sin verksamhet.

Regeringen framhåller att det inte finns anledning att ifrågasätta att behandling av känsliga personuppgifter som sker enligt penningtvättslagen är nödvändig med hänsyn till ett viktigt allmänt intresse och konstaterar att grunden för behandlingen finns i nationell rätt, som i sin tur är grundad på unionsrätten.

Uppgifter om fällande domar i brottmål och överträdelser

Det är enligt 21 § PUL förbjudet för andra än myndigheter att behandla personuppgifter om lagöverträdelser som innefattar brott, domar i brottmål, straffprocessuella tvångsmedel eller administrativa frihetsberövanden. Sådana personuppgifter får dock behandlas för forskningsändamål av andra än myndigheter, om behandlingen har godkänts enligt lagen (2003:460) om etikprövning av forskning som avser människor. Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får också meddela föreskrifter om undantag från förbudet i första stycket. Dessutom får regeringen i enskilda fall besluta om undantag från förbudet. Regeringen får också överlåta åt tillsynsmyndigheten att fatta sådana beslut.

Enligt artikel 10 i dataskyddsförordningen får behandling av personuppgifter som rör fällande domar i brottmål och överträdelser eller därmed sammanhängande säkerhetsåtgärder endast utföras under kontroll av myndighet eller då behandling är tillåten enligt unionsrätten eller medlemsstaternas nationella rätt, där lämpliga skyddsåtgärder för de registrerades rättigheter och friheter fastställs. Ett fullständigt register över fällande domar i brottmål får endast föras under kontroll av en myndighet.

Den nya dataskyddslagen som föreslås i regeringens proposition 2017/18:105 ska bl.a. innehålla bestämmelser som innebär att personuppgifter som avses i artikel 10 i förordningen får behandlas av myndigheter. Andra ska få behandla sådana uppgifter endast om behandlingen är nödvändig för att den personuppgiftsansvarige ska kunna följa föreskrifter om arkiv. Regeringen eller den myndighet som regeringen föreskriver ska dock få meddela ytterligare föreskrifter om i vilka fall andra än myndigheter får behandla sådana uppgifter.

Tre lagar på finansmarknadsområdet innehåller bestämmelser med hänvisningar till 21 § PUL: lagen (1991:980) om handel med finansiella instrument, lagen (2016:1306) med kompletterande bestämmelser till EU:s marknadsmissbruksförordning och penningtvättslagen.

Regeringen bedömer att bestämmelserna i dessa lagar om uppgifter om fällande domar i brottmål och överträdelser är förenliga med dataskyddsförordningen. Hänvisningar till 21 § PUL som finns i dessa lagar föreslås ersättas med hänvisningar till artikel 10 i dataskyddsförordningen.

Datainspektionen ifrågasätter om förslaget till undantag i penningtvättslagen kan anses omfattas av sådana särskilda och lämpliga skyddsåtgärder för den registrerades rättigheter och friheter som avses i artikel 10, särskilt som det enligt Datainspektionen inte finns någon tydlig begränsning för vad de verksamhetsutövare som lyder under den lagen kan behandla för att kunna bedöma risker för penningtvätt och finansiering av terrorism inom ramen för sin verksamhet.

Regeringen menar att bestämmelserna i penningtvättslagen som tillåter behandling av personuppgifter enligt 21 § PUL är förenliga med dataskyddsförordningen. Bestämmelserna i penningtvättslagen som möjliggör behandling av personuppgifter som rör lagöverträdelser syftar till att verksamhetsutövare

ska kunna behandla personuppgifter på ett sätt som gör det möjligt för dem att uppfylla skyldigheterna enligt fjärde penningtvättsdirektivet. Det bör enligt regeringen beaktas att bestämmelsen om behandling av personuppgifter om lagöverträdelser till stor del endast innebär ett förtydligande av det rättsläge som ansetts föreligga även utan sådan särskild reglering. Behandlingen begränsas av en bestämmelse som anger syftet med behandlingen och det finns bestämmelser om lämpliga och särskilda åtgärder för att säkerställa den registrerades grundläggande rättigheter och intressen.

Personuppgiftsansvariga och personuppgiftsbiträden

Regeringen bedömer att bestämmelser om vem som är personuppgiftsansvarig bör behållas. Däremot behöver lagar som pekar ut den registerförande myndigheten men inte den som är personuppgiftsansvarig inte kompletteras med bestämmelser om vem som är personuppgiftsansvarig. Regeringen föreslår därför att hänvisningar till PUL i bestämmelser i lagarna på finansmarknadsområdet som pekar ut en personuppgiftsansvarig ska tas bort.

Den registrerades rättigheter

Tystnadsplikt

I 23–26 §§ PUL finns bestämmelser om information till den registrerade. Viss information ska lämnas självmant av den personuppgiftsansvarige, och viss information ska lämnas efter ansökan. Enligt 27 § PUL gäller informations-skyldigheten dock inte i den utsträckning det är särskilt föreskrivet i lag eller annan författning eller annars framgår av beslut som har meddelats med stöd av författning att uppgifter inte får lämnas ut till den registrerade.

I dataskyddsförordningen finns också bestämmelser om den personuppgiftsansvariges skyldighet att självmant tillhandahålla den registrerade information om behandlingen av personuppgifter. I artikel 14.5 i dataskyddsförordningen föreskrivs flera direkt tillämpliga undantag från rätten till information om uppgifter insamlade från annan än den registrerade, bl.a. om personuppgifterna måste förbli konfidentiella till följd av tystnadsplikt enligt unionsrätt eller nationell rätt, inbegripet lagstadgade sekretessförpliktelser. Artikel 23.1, som föreskriver möjligheter till begränsningar av vissa rättigheter och skyldigheter enligt förordningen, möjliggör också ytterligare undantag.

I flera författningar på finansmarknadsområdet finns i dag bestämmelser om sådan tystnadsplikt som, enligt den nu gällande 27 § PUL och den i proposition 2017/18:105 föreslagna 5 kap. 1 § dataskyddslagen, ska gälla framför den registrerades rättigheter enligt artiklarna 13–15 i dataskyddsförordningen, t.ex. tystnadsplikt till skydd för s.k. visselblåsare.

Regeringen bedömer att bestämmelserna om tystnadsplikt när det gäller personuppgifter på finansmarknadsområdet är förenliga med dataskyddsförordningen och bör stå kvar oförändrade. Regeringen föreslår att hänvisningen

till PUL i bestämmelsen om tystnadsplikt gentemot förmånstagare i försäkringsrörelselagen (2010:2043) ska ersättas med en hänvisning till dataskyddsförordningen.

Rätten till rättelse

Enligt 28 § PUL är den personuppgiftsansvarige skyldig att på begäran av den registrerade snarast rätta sådana personuppgifter som inte har behandlats i enlighet med PUL eller föreskrifter som har utfärdats med stöd av PUL. Den personuppgiftsansvarige ska också i vissa fall underrätta tredje man, till vilken uppgifterna har lämnats ut, om korrigeringsåtgärden.

Enligt artikel 16 i dataskyddsförordningen har den registrerade rätt att utan onödigt dröjsmål få felaktiga personuppgifter rättade av den personuppgiftsansvarige. Med beaktande av ändamålet med behandlingen, ska den registrerade vidare ha rätt att komplettera ofullständiga personuppgifter, bl.a. genom att tillhandahålla ett kompletterande utlåtande. I artikel 5.1, som föreskriver principer för behandling av personuppgifter, anges också att uppgifterna ska vara korrekta och om möjligt uppdaterade och att alla rimliga åtgärder måste vidtas för att säkerställa att personuppgifter som är felaktiga i förhållande till de ändamål för vilka de behandlas raderas eller rättas utan dröjsmål. Av artikel 23 i dataskyddsförordningen följer att rätten till rättelse under vissa förutsättningar kan begränsas i unionsrätten eller medlemsstaternas nationella rätt.

I lagen (2010:751) om betaltjänster och i penningtvättslagen finns hänvisningar till 28 § PUL. I lagen (1998:1479) om värdepapperscentraler och kontoföring av finansiella instrument (kontoföringslagen) finns en särskild bestämmelse om rättelse.

Regeringen bedömer att den särskilda bestämmelsen om rättelse i kontoföringslagen bör behållas men att bestämmelser med hänvisningar till bestämmelsen om rättelse i PUL i andra lagar på finansmarknadsområdet ska tas bort. Någon hänvisning till dataskyddsförordningen är enligt regeringen inte nödvändig i dessa lagar, eftersom förordningen är direkt tillämplig på behandling av personuppgifter som sker inom ramen för lagarna.

Datainspektionen och föreningen dataskydd.net efterfrågar förtydliganden av behovet och proportionaliteten av begränsningen i bestämmelsen i kontoföringslagen om rättelse. Datainspektionen efterfrågar även ett förtydligande av på vilket sätt begränsningen är förenlig med kraven i artikel 23.2 i förordningen. Dataskydd.net avstyrker att begränsningen av rätten till rättelse ska kvarstå. Regeringen anser att den särskilda bestämmelsen om rättelse utgör en nödvändig och proportionell begränsning av rätten till rättelse enligt dataskyddsförordningen och menar att kontoföringslagen innehåller relevanta bestämmelser, bl.a. om ändamålen med behandlingen och specificering av personuppgiftsansvarig. Begränsningen får därför anses förenlig med dessa krav.

Andra rättigheter för den registrerade

I artikel 18–22 i dataskyddsförordningen finns bestämmelser om andra rättigheter som tillkommer den registrerade: rätten till radering (även kallad rätten

att bli bortglömd, artikel 17), rätten till begränsning av behandling (artikel 18), rätten till dataportabilitet (artikel 20), rätten till invändningar (artikel 21) och rätten att motsätta sig automatiserat individuellt beslutsfattande (artikel 22). Bestämmelserna som behandlar den registrerades rättigheter är direkt tillämpliga.

Rätten till radering kommer enligt regeringens bedömning att få mycket begränsad betydelse för den behandling av personuppgifter som sker inom finansmarknadsområdet, och den motiverar enligt regeringen inte några lagändringar på detta område.

Inte heller de bestämmelser som föreskriver övriga rättigheter för den registrerade som nämnts ovan motiverar enligt regeringens bedömning några lagändringar.

Skadestånd

Det finns i dag en bestämmelse i PUL som innebär att den personuppgiftsansvarige kan bli skyldig att ersätta den registrerade för skada och kränkning av den personliga integriteten som en behandling av personuppgifter i strid med denna lag har orsakat.

I artikel 82 i dataskyddsförordningen finns bestämmelser om ansvar och rätt till ersättning. Varje person som har lidit materiell eller immateriell skada till följd av en överträdelse av denna förordning ska enligt artikel 82.1 ha rätt till ersättning från den personuppgiftsansvarige eller personuppgiftsbiträdet för den uppkomna skadan. Det finns ingen möjlighet till undantag i nationell rätt från rätten till ersättning. I regeringens proposition 2017/18:105 med förslag till ny dataskyddslag föreslås en bestämmelse som föreskriver att rätten till ersättning även ska gälla vid överträdelser av bestämmelser i den lagen och andra föreskrifter som kompletterar dataskyddsförordningen (prop. 2017/18:105 s. 148 f.)

Regeringen föreslår att bestämmelser i lagarna på finansmarknadsområdet med hänvisningar till bestämmelserna om skadestånd i PUL ska tas bort.

Övriga frågor

Hänvisningar till PUL

Ett antal författningar på finansmarknadsområdet hänvisar till PUL. Eftersom PUL ska upphävas måste hänvisningar till den lagen antingen tas bort eller ersättas. Regeringen bedömer att bestämmelser som erinrar om att PUL gäller för en viss behandling av personuppgifter inte behöver ersättas med hänvisningar till dataskyddsförordningen. Regeringen föreslår att hänvisningarna i dessa fall ska tas bort. I vissa andra fall föreslår regeringen att hänvisningar till PUL ska ersättas med hänvisningar till dataskyddsförordningen.

Personnummer eller annat identifieringsnummer

Regeringen bedömer att de bestämmelser i författningar på finansmarknadsområdet som reglerar behandling av personnummer eller annat identifieringsnummer är förenliga med såväl dataskyddsförordningen som det föreslagna nya dataskyddsdirektivet. Bestämmelserna i dataskyddsförordningen om identifieringsnummer kräver därför inte några lagändringar på finansmarknadsområdet.

Lagring, gallring och arkivering

Principen om lagringsminimering framgår av artikel 5.1 e i dataskyddsförordningen. Personuppgifter får enligt denna bestämmelse inte förvaras i en form som möjliggör identifiering av den registrerade under en längre tid än vad som är nödvändigt för de ändamål för vilka personuppgifterna behandlas. Personuppgifter får lagras under längre perioder om personuppgifterna enbart behandlas för arkivändamål av allmänt intresse, vetenskapliga eller historiska forskningsändamål eller statistiska ändamål i enlighet med artikel 89.1, under förutsättning att de lämpliga tekniska och organisatoriska åtgärder som krävs enligt denna förordning genomförs för att säkerställa den registrerades rättigheter och friheter. Nationella bestämmelser om bl.a. lagringstid är tillåtna.

På finansmarknadsområdet finns tre lagar som innehåller bestämmelser som innebär att personuppgifter ska bevaras under viss tid: kontoföringslagen, lagen (2007:528) om värdepappersmarknaden och lagen om betaltjänster. Bestämmelserna utgör enligt regeringens bedömning sådana bestämmelser som är tillåtna enligt dataskyddsförordningen. Regeringen bedömer att det inte krävs några lagändringar på finansmarknadsområdet i fråga om lagring, gallring och arkivering med anledning av dataskyddsförordningen.

Ikraftträdande, övergångsbestämmelser och konsekvenser

Regeringen föreslår att lagändringarna ska träda i kraft den 25 maj 2018, samtidigt som dataskyddsförordningen ska börja tillämpas, och bedömer att det inte behövs några övergångsbestämmelser.

Regeringens bedömning är att de föreslagna anpassningarna till dataskyddsförordningen inte medför några särskilda konsekvenser vare sig för privata aktörer eller myndigheter i deras egenskap av personuppgiftsansvariga.

Utskottets ställningstagande

Utskottet ansluter sig till regeringens överväganden och anser att riksdagen av de skäl som anförs i propositionen bör anta regeringens lagförslag.

BILAGA 1

Förteckning över behandlade förslag

Propositionen

Proposition 2017/18:142 Författningsändringar på finansmarknadsområdet med anledning av EU:s dataskyddsförordning:

1. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i lagen (1991:980) om handel med finansiella instrument.
2. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i lagen (1998:1479) om värdepapperscentraler och kontoföring av finansiella instrument.
3. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i lagen (1999:889) om registrering av krigsskada på egendom.
4. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i lagen (2004:46) om värdepappersfonder.
5. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i lagen (2004:297) om bank- och finansieringsrörelse.
6. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i lagen (2007:528) om värdepappersmarknaden.
7. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i lagen (2010:751) om betaltjänster.
8. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i försäkringsrörelselagen (2010:2043).
9. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i lagen (2016:1306) med kompletterande bestämmelser till EU:s marknadsmissbruksförordning.
10. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i lagen (2017:630) om åtgärder mot penningtvätt och finansiering av terrorism.
11. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i lagen (2017:631) om registrering av verkliga huvudmän.

BILAGA 2

Regeringens lagförslag

1 Förslag till lag om ändring i lagen (1991:980)
om handel med finansiella instrument

Härigenom föreskrivs att 2 kap. 12 § lagen (1991:980) om handel med finansiella instrument¹ ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

2 kap.
12 §²

Inför upprättandet av ett prospekt och vid offentliggörande av det enligt 28–30 §§ får, i syfte att upprätta och offentliggöra prospektet *och utan hinder av 21 § personuppgiftslagen (1998:204)*, de personuppgifter behandlas som prospektet *skall* innehålla. I den utsträckning det krävs enligt 28–30 §§ får personuppgifterna i prospektet föras över till en stat utanför EES.

Inför upprättandet av ett prospekt och vid offentliggörande av det enligt 28–30 §§ får, i syfte att upprätta och offentliggöra prospektet, de personuppgifter behandlas som prospektet *ska* innehålla, *inklusive sådana uppgifter som avses i artikel 10 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/679 av den 27 april 2016 om skydd för fysiska personer med avseende på behandling av personuppgifter och om det fria flödet av sådana uppgifter och om upphävande av direktiv 95/46/EG (allmän dataskyddsförordning)*. I den utsträckning det krävs enligt 28–30 §§ får personuppgifterna i prospektet föras över till en stat utanför EES.

Denna lag träder i kraft den 25 maj 2018.

¹ Lagen omtryckt 1992:558.

² Senaste lydelse 2005:833.

2 Förslag till lag om ändring i lagen (1998:1479) om värdepapperscentraler och kontoföring av finansiella instrument

Härigenom föreskrivs att 1 kap. 6 §, 4 kap. 1 §, 5 kap. 4 § och 7 kap. 2 § lagen (1998:1479) om värdepapperscentraler och kontoföring av finansiella instrument¹ ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

1 kap.

6 §²

Svenska värdepapperscentraler och kontoförande institut ska tillhandahålla ändamålsenliga rapporteringssystem för anställda som vill göra anmälningar om misstänkta överträdelse av de bestämmelser som gäller för verksamheten.

Personuppgiftslagen (1998:204) gäller vid behandling av personuppgifter inom ramen för sådana rapporteringssystem som avses i första stycket.

4 kap.

1 §³

Avstämningsregister består av avstämningskonton som läggs upp för ägare av finansiella instrument som registreras enligt denna lag. Sådana register förs med hjälp av automatiserad behandling. En svensk värdepapperscentral är personuppgiftsansvarig enligt personuppgiftslagen (1998:204) för den behandling av personuppgifter som den värdepapperscentralen utför.

Om inget annat följer av denna lag, av föreskrifter som meddelats med stöd av lagen, av förordningen om värdepapperscentraler eller av rättsakter som har antagits med stöd av förordningen, tillämpas personuppgiftslagen vid behandling av personuppgifter om

Avstämningsregister består av avstämningskonton som läggs upp för ägare av finansiella instrument som registreras enligt denna lag. Sådana register förs med hjälp av automatiserad behandling. En svensk värdepapperscentral är personuppgiftsansvarig för den behandling av personuppgifter som den värdepapperscentralen utför.

¹ Senaste lydelse av lagens rubrik 2016:51.

² Senaste lydelse 2016:51. Ändringen innebär att andra stycket tas bort.

³ Senaste lydelse 2016:51. Ändringen innebär bl.a. att andra stycket tas bort.

ägare och innehavare av särskild rätt till finansiella instrument.

5 kap.

4 §

En registrering *skall* rättas, om den innehåller någon uppenbar oriktighet till följd av att den som vidtagit registreringsåtgärden eller någon annan har gjort sig skyldig till skrivfel, räknefel eller liknande förbiseende eller till följd av något tekniskt fel. Den vars rätt berörs *skall* ges möjlighet att yttra sig, om inte rättelsen är till förmån för denne eller yttrande annars är uppenbart obehövligt.

En registrering *ska* rättas, om den innehåller någon uppenbar oriktighet till följd av att den som vidtagit registreringsåtgärden eller någon annan har gjort sig skyldig till skrivfel, räknefel eller liknande förbiseende eller till följd av något tekniskt fel. Den vars rätt berörs *ska* ges möjlighet att yttra sig, om inte rättelsen är till förmån för denne eller yttrande annars är uppenbart obehövligt. *I fråga om personuppgifter gäller detta i stället för rätten till rättelse av personuppgifter enligt artikel 16 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/679 av den 27 april 2016 om skydd för fysiska personer med avseende på behandling av personuppgifter och om det fria flödet av sådana uppgifter och om upphävande av direktiv 95/46/EG (allmän data-skyddsförordning).*

7 kap.

2 §⁴

För skada som tillfogas en ägare av ett finansiellt instrument till följd av en oriktig eller missvisande uppgift i ett avstämningsregister eller i annat fall genom fel i samband med uppläggning eller förande av ett sådant register svarar värdepapperscentralen eller, om felet kan hänföras till ett kontoförande institut, institutet. Ersättningsansvar gäller dock inte om värdepapperscentralen respektive det kontoförande institutet visar att felet beror på en omständighet utanför dess kontroll vars följder inte skäligen kunde ha undvikits eller övervunnits. Indirekt förlust ersätts endast om den beror på försummelse av värdepapperscentralen eller det kontoförande institutet. Detsamma gäller skada som tillfogas panthavare och den till vars förmån en rådighetsinskränkning gäller.

Ersättningsansvaret gäller på motsvarande sätt om felet beror på någon som har anlåtats av värdepapperscentralen eller av ett kontoförande institut.

⁴ Senaste lydelse 2016:51. Ändringen innebär att fjärde stycket tas bort.

För skada som kan hänföras till ett kontoförande institut svarar värdepapperscentralen solidariskt med institutet. Värdepapperscentralens ansvar är dock i sådant fall begränsat till fem miljoner kronor för varje skadefall. Värdepapperscentralen har rätt till ersättning av det kontoförande institutet för vad värdepapperscentralen har betalat till följd av det solidariska ansvaret.

Bestämmelserna i personuppgiftslagen (1998:204) om skadestånd ska gälla då personuppgifter behandlats i strid med den lagen.

Denna lag träder i kraft den 25 maj 2018.

3 Förslag till lag om ändring i lagen (1999:889) om registrering av krigsskada på egendom

Härigenom föreskrivs att 1 § lagen (1999:889) om registrering av krigsskada på egendom ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

För det ändamål som anges i 3 § *skall* det föras ett för hela landet gemensamt register (krigsskaderegistret). Registret får föras med hjälp av automatisk data-behandling.

Ärenden om registrering *skall* handläggas av Finansinspektionen, som också är personuppgiftsansvarig *enligt personuppgiftslagen (1998:204)*.

Närmare föreskrifter om vilka uppgifter registret *skall* innehålla meddelas av regeringen.

1 §

För det ändamål som anges i 3 § *ska* det föras ett för hela landet gemensamt register (krigsskaderegistret). Registret får föras med hjälp av automatisk data-behandling.

Ärenden om registrering *ska* handläggas av Finansinspektionen, som också är personuppgiftsansvarig.

Närmare föreskrifter om vilka uppgifter registret *ska* innehålla meddelas av regeringen.

Denna lag träder i kraft den 25 maj 2018.

4 Förslag till lag om ändring i lagen (2004:46) om värdepappersfonder

Härigenom föreskrivs att 2 kap. 17 d § och 4 kap. 11 § lagen (2004:46) om värdepappersfonder¹ ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

2 kap.

17 d §²

Ett fondbolag ska tillhandahålla ändamålsenliga rapporteringssystem för anställda som vill göra anmälningar om misstänkta överträdelser av bestämmelser som gäller för verksamheten.

Personuppgiftslagen (1998:204) gäller vid behandling av personuppgifter inom ramen för sådana rapporteringssystem som avses i första stycket.

4 kap.

11 §³

Fondbolaget ska föra eller låta föra ett register över samtliga innehavare av andelar i fonden. *I fråga om automatiserad och viss manuell behandling av personuppgifter finns bestämmelser i personuppgiftslagen (1998:204).*

Fondbolaget ska föra eller låta föra ett register över samtliga innehavare av andelar i fonden.

Är lagen (1998:1479) om värdepapperscentraler och kontoföring av finansiella instrument tillämplig på andelarna i fonden, förs registret av en svensk värdepapperscentral. Fondbolaget har rätt till insyn i registret.

Om lagen om värdepapperscentraler och kontoföring av finansiella instrument inte är tillämplig på andelarna i fonden, ska den som för registret anteckna inskränkningar enligt 13 kap. 19 § första stycket 4 eller 14 kap. 21 § första stycket 4 föräldrabalken där.

Fondbolaget ska till varje fondandelsägare skriftligen bekräfta att dennes fondandelsinnehav har registrerats. Av bekräftelsen ska det framgå värdepappersfondens och, i förekommande fall, andelsklassens beteckning samt namnen på fondbolaget och förvaringsinstitutet. Vidare ska det framgå var informationsbroschyren enligt 15 §, faktabladet enligt 16 a § samt årsberättelsen och halvårsredogörelsen enligt 18 § finns att tillgå.

Denna lag träder i kraft den 25 maj 2018.

¹ Senaste lydelse av lagens rubrik 2013:563.

² Senaste lydelse 2016:892. Ändringen innebär att andra stycket tas bort.

³ Senaste lydelse 2016:58.

5 Förslag till lag om ändring i lagen (2004:297) om bank- och finansieringsrörelse

Härigenom föreskrivs att 6 kap. 2 a § lagen (2004:297) om bank- och finansieringsrörelse ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

6 kap.

2 a §¹

Ett kreditinstitut ska tillhandahålla ändamålsenliga rapporteringssystem för anställda som vill göra anmälningar om misstänkta överträdelser av bestämmelser som gäller för kreditinstitutets verksamhet.

*Personuppgiftslagen (1998:204)
gäller vid behandling av person-
uppgifter inom ramen för sådana
rapporteringssystem som avses i
första stycket.*

Denna lag träder i kraft den 25 maj 2018.

¹ Senaste lydelse 2014:982. Ändringen innebär att andra stycket tas bort.

6 Förslag till lag om ändring i lagen (2007:528) om värdepappersmarknaden

Härigenom föreskrivs att 4 kap. 8 §, 8 kap. 4 a §, 10 kap. 15 § och 13 kap. 2 a § lagen (2007:528) om värdepappersmarknaden ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

4 kap.

8 §¹

Ett företag som avses i 4 § och som har fått tillstånd att driva värdepappersrörelse från filial i Sverige ska tillhandahålla ändamålsenliga rapporteringssystem för anställda som vill göra anmälningar om misstänkta överträdelse av bestämmelser som gäller för verksamheten.

Personuppgiftslagen (1998:204)
gäller vid behandling av personuppgifter inom ramen för sådana rapporteringssystem.

8 kap.

4 a §²

Ett värdepappersbolag ska tillhandahålla ändamålsenliga rapporteringssystem för anställda som vill göra anmälningar om misstänkta överträdelse av bestämmelser som gäller för verksamheten.

Personuppgiftslagen (1998:204)
gäller vid behandling av personuppgifter inom ramen för sådana rapporteringssystem som avses i första stycket.

10 kap.

15 §³

Den som tillhandahåller en datarapporteringstjänst ska ha ändamålsenliga rapporteringssystem för anställda som vill göra anmälningar om misstänkta överträdelse av bestämmelser som gäller för verksamheten.

Personuppgiftslagen (1998:204)
gäller vid behandling av personuppgifter inom ramen för sådana rapporteringssystem.

¹ Senaste lydelse 2017:679. Ändringen innebär att andra stycket tas bort.

² Senaste lydelse 2014:985. Ändringen innebär att andra stycket tas bort.

³ Senaste lydelse 2017:679. Ändringen innebär att andra stycket tas bort.

13 kap.2 a §⁴

En börs ska tillhandahålla ändamålsenliga rapporteringssystem för anställda som vill göra anmälningar om misstänkta överträdelser av bestämmelser som gäller för verksamheten.

*Personuppgiftslagen (1998:204)
gäller vid behandling av person-
uppgifter inom ramen för sådana
rapporteringssystem.*

Denna lag träder i kraft den 25 maj 2018.

⁴ Senaste lydelse 2017:679. Ändringen innebär att andra stycket tas bort.

7 Förslag till lag om ändring i lagen (2010:751) om betaltjänster

Härigenom föreskrivs i fråga om lagen (2010:751) om betaltjänster
dels att 6 kap. 8 § ska upphöra att gälla,
dels att rubriken närmast före 6 kap. 8 § ska utgå,
dels att 6 kap. 1 § ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

6 kap.

1 §

Om en betaltjänstleverantör eller den som ansvarar för ett betalningssystem granskar betalningstransaktioner för att kunna upptäcka sådana transaktioner som leverantören eller den ansvarige för betalningssystemet misstänker eller har skäligen grund att misstänka utgör ett led i bedrägeri i samband med tillhandahållande eller användning av betaltjänster, får leverantören eller den som ansvarar för ett betalningssystem behandla personuppgifter samt föra register enligt 2–9 §§ *vilka gäller utöver personuppgiftslagen (1998:204).*

Om en betaltjänstleverantör eller den som ansvarar för ett betalningssystem granskar betalningstransaktioner för att kunna upptäcka sådana transaktioner som leverantören eller den ansvarige för betalningssystemet misstänker eller har skäligen grund att misstänka utgör ett led i bedrägeri i samband med tillhandahållande eller användning av betaltjänster, får leverantören eller den som ansvarar för ett betalningssystem behandla personuppgifter samt föra register enligt 2–9 §§.

Denna lag träder i kraft den 25 maj 2018.

8 Förslag till lag om ändring i försäkringsrörelselagen (2010:2043)

Härigenom föreskrivs att 4 kap. 14 § försäkringsrörelselagen (2010:2043) ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

4 kap.

14 §

En personuppgift som anger att en försäkringstagare har vidtagit dispositioner beträffande försäkringsbelopp som utfaller i framtiden till förmån för någon annan och som behandlas enligt personuppgiftslagen (1998:204) får inte lämnas ut till förmånstagaren.

En personuppgift som anger att en försäkringstagare har vidtagit dispositioner beträffande försäkringsbelopp som utfaller i framtiden till förmån för någon annan får inte lämnas ut till förmånstagaren om uppgiften behandlas enligt Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/679 av den 27 april 2016 om skydd för fysiska personer med avseende på behandling av personuppgifter och om det fria flödet av sådana uppgifter och om upphävande av direktiv 95/46/EG (allmän dataskyddsförordning).

Denna lag träder i kraft den 25 maj 2018.

9 Förslag till lag om ändring i lagen (2016:1306) med kompletterande bestämmelser till EU:s marknadsmissbruksförordning

Härigenom föreskrivs att 2 kap. 3 och 7 §§ lagen (2016:1306) med kompletterande bestämmelser till EU:s marknadsmissbruksförordning ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

2 kap.

3 §

Finansinspektionen ska föra eller låta föra register (insynsregister) över anmälningar som har gjorts enligt artikel 19.1–19.10 i marknadsmissbruksförordningen.

Uppgifter som har lämnats av personer som inte längre omfattas av anmälningsskyldighet får tas bort ur registret.

Registret ska föras med hjälp av automatisk databehandling. Finansinspektionen är personuppgiftsansvarig enligt *personuppgiftslagen (1998:204)* för den behandling av personuppgifter som sker i registret. Inspektionen ska på lämpligt sätt underrätta de registrerade om registret.

Registret ska vara offentligt.

Registret ska föras med hjälp av automatisk databehandling. Finansinspektionen är personuppgiftsansvarig för den behandling av personuppgifter som sker i registret. Inspektionen ska på lämpligt sätt underrätta de registrerade om registret.

7 §

Ett finansiellt företag ska tillhandahålla ändamålsenliga rapporterings-system för anställda som vill göra anmälningar om misstänkta överträdelser av marknadsmissbruksförordningen.

Personuppgiftslagen (1998:204) gäller vid behandling av personuppgifter inom ramen för sådana rapporteringsystem. Uppgifter om lagöverträdelser som avses i 21 § *personuppgiftslagen* får dock behandlas om uppgifterna avser brott enligt lagen (2016:1307) om straff för marknadsmissbruk på värdepappersmarknaden.

Personuppgifter som avses i artikel 10 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/679 av den 27 april 2016 om skydd för fysiska personer med avseende på behandling av personuppgifter och om det fria flödet av sådana uppgifter och om upphävande av direktiv 95/46/EG (allmän dataskyddsförordning) får behandlas om uppgifterna avser brott enligt lagen (2016:1307) om straff för marknadsmissbruk på värdepappersmarknaden.

Denna lag träder i kraft den 25 maj 2018.

10 Förslag till lag om ändring i lagen (2017:630) om åtgärder mot penningtvätt och finansiering av terrorism

Härigenom föreskrivs i fråga om lagen (2017:630) om åtgärder mot penningtvätt och finansiering av terrorism

dels att 5 kap. 10 § ska upphöra att gälla,

dels att rubriken närmast före 5 kap. 10 § ska utgå,

dels att 5 kap. 1, 5 och 6 §§ och 6 kap. 4 § ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

5 kap.

1 §¹

Detta kapitel gäller vid en verksamhetsutövares behandling av personuppgifter enligt denna lag. Kapitlet gäller om behandlingen helt eller delvis är automatiserad eller om personuppgifterna ingår i eller är avsedda att ingå i en strukturerad samling av personuppgifter som är tillgängliga för sökning eller sammanställning enligt särskilda kriterier.

Personuppgiftslagen (1998:204) gäller vid verksamhetsutövarens behandling av personuppgifter, om inte annat följer av detta kapitel.

5 §

Känsliga personuppgifter som avses i 13 § personuppgiftslagen (1998:204) får behandlas endast om det är nödvändigt för att

Personuppgifter som avses i artikel 9.1 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/679 av den 27 april 2016 om skydd för fysiska personer med avseende på behandling av personuppgifter och om det fria flödet av sådana uppgifter och om upphävande av direktiv 95/46/EG (allmän dataskyddsförordning), här benämnd EU:s dataskyddsförordning, får behandlas endast om det är nödvändigt för att

1. bedöma om kunden är en person i politiskt utsatt ställning eller familjemedlem eller känd medarbetare till en sådan person enligt 1 kap. 8–10 §§,

2. bedöma den risk som kan förknippas med kundrelationen enligt 2 kap. 3 §,

3. uppfylla övervakningsskyldigheten enligt 4 kap. 1 §,

4. bedöma misstänkta transaktioner och aktiviteter enligt 4 kap. 2 §, och

¹ Ändringen innebär att andra stycket tas bort.

5. lämna uppgifter enligt 4 kap. 3 och 6 §§.

Känsliga personuppgifter får också behandlas vid bevarande av handlingar och uppgifter enligt 3 och 4 §§, om det är tillåtet att behandla uppgifterna enligt första stycket.

Personuppgifterna får också behandlas vid bevarande av handlingar och uppgifter enligt 3 och 4 §§, om det är tillåtet att behandla uppgifterna enligt första stycket.

6 §

Personuppgifter om lagöverträdelser som avses i 21 § *personuppgiftslagen (1998:204)* får behandlas endast om det är nödvändigt för att

Personuppgifter som avses i artikel 10 i EU:s *dataskyddsförordning* får behandlas endast om det är nödvändigt för att

1. bedöma den risk som kan förknippas med kundrelationen enligt 2 kap. 3 §,

2. uppfylla övervakningsskyldigheten enligt 4 kap. 1 §,

3. bedöma misstänkta transaktioner och aktiviteter enligt 4 kap. 2 §, och

4. lämna uppgifter enligt 4 kap. 3 och 6 §§.

Uppgifter om lagöverträdelser får också behandlas vid bevarande av handlingar och uppgifter enligt 3 och 4 §§, om det är tillåtet att behandla uppgifterna enligt första stycket.

Personuppgifterna får också behandlas vid bevarande av handlingar och uppgifter enligt 3 och 4 §§, om det är tillåtet att behandla uppgifterna enligt första stycket.

6 kap.

4 §²

En verksamhetsutövare ska tillhandahålla ändamålsenliga rapporteringssystem för anställda och uppdragstagare som vill göra anmälningar om misstänkta överträdelser av bestämmelserna i denna lag eller föreskrifter som meddelats med stöd av lagen.

För verksamhetsutövare som omfattas av förordning (EU) 2015/847 ska rapporteringssystemen även möjliggöra anmälningar av misstänkta överträdelser av bestämmelserna i den förordningen.

Personuppgiftslagen (1998:204) gäller vid behandling av personuppgifter inom ramen för sådana rapporteringssystem som avses i första och andra styckena.

Denna lag träder i kraft den 25 maj 2018.

²Ändringen innebär att tredje stycket tas bort.

11 Förslag till lag om ändring i lagen (2017:631) om registrering av verkliga huvudmän

Härigenom föreskrivs att 2 kap. 6 § lagen (2017:631) om registrering av verkliga huvudmän ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

2 kap.

6 §

En juridisk person som avses i 4 eller 5 § och som har ett politiskt, religiöst, kulturellt eller annat sådant ändamål eller är ett trossamfund som inte registrerats i handelsregistret enligt handelsregisterlagen (1974:157) är inte skyldig att i anmälan ange uppgifter om fysiska personer som är medlemmar i den juridiska personen, om en sådan anmälan medför att medlemmens åskådning i något av dessa avseenden blir känd.

Undantaget i första stycket gäller också om en anmälan medför att en fysisk persons medlemskap i en fackförening blir känt eller om en anmälan avslöjar uppgift om en fysisk persons hälsotillstånd eller sexualliv.

Undantaget i första stycket gäller också om en anmälan annars avslöjar personuppgifter som avses i artikel 9.1 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/679 av den 27 april 2016 om skydd för fysiska personer med avseende på behandling av personuppgifter och om det fria flödet av sådana uppgifter och om upphävande av direktiv 95/46/EG (allmän dataskyddsförordning).

Denna lag träder i kraft den 25 maj 2018.